

ЗНАЧЕННЯ АВТОРИТЕТУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядаються питання значення авторитету в педагогічній діяльності.

Ключові слова: авторитет, школярі, загальноосвітні заклади, педагогічна діяльність.

The article examines the importance of authority in pedagogical activity.

Key words: authority, schoolchildren, general education institutions, pedagogical activity.

Вступ. Як відомо, слово «вихователь» перекладається як людина, тобто той, хто веде за собою інших. Але щоб успішно керувати іншими, треба «спрямувати» себе на розумнішу, цікавішу та освіченішу людину, тобто триматися напрямку шляху до влади. Авторитет – надзвичайно важливий показник професіоналізму вчителя фізичної культури, і чи не найважливіший фактор успішності його діяльності.

Формування нової генерації фахівців орієнтується не лише на впровадження нових технологій і методик, а й на розвиток науково інтенсивного інноваційного процесу в сучасній освіті, що вимагає спеціальної підготовки та формування професійного стилю вчителів фізичної культури. У психолого-педагогічній літературі зростає інтерес до формування особистості вчителя-професіонала, особливо в останні роки з розвитком суспільно-гуманістичних напрямів, розробкою та реалізацією індивідуальних, діяльнісних і системних концепцій, що стосуються саморозвитку особистості вчителя та її розвитку. Особливої уваги заслуговує науковий підхід З. Н. Курлянд до особистості вчителя, який розкриває особливості його професійного саморозвитку, акцентуючи увагу на мотиваційному, емоційно-вольовому, особистісному та професійно-педагогічному компонентах [2].

Мета: охарактеризувати значення авторитету в педагогічній діяльності.

Вирішення поставлених завдань здійснювалось за допомогою **методів:** аналіз літературних джерел.

Професія вчителя виникла на ранньому етапі розвитку людства через необхідність передавати набутий досвід молодим поколінням. Успішне вирішення виховних і навчальних завдань залежить від особистості педагога, його морального статусу, професійної майстерності, ерудиції, культури, тобто його авторитету [1]. В «Українському педагогічному словнику» С. Гончаренко про виховний авторитет говорить так: «Авторитет учителя – це загальноновизнана учнями і батьками важливість заслуг учителя, на яких ґрунтується його виховний вплив на дітей. До цих переваг належать: високий авторитет учителя, як

особливий вимір його морально-практичної поведінки, пов'язаний із власними властивостями і характеристиками особистості, особливо її ціннісними орієнтаціями, окреслює особливий і єдино можливий простір особистих морально-практичних дій, які фактично діють відповідально чи безвідповідально в житті. Учні настільки довіряють своїм вчителям, що іноді авторитет родичів відступає в їхніх переконаннях перед авторитетом учителя, його словами [4].

Авторитет є критерієм для визначення того, наскільки вчитель активний у своїх сучасних технологіях і наскільки він залучений до громадського та політичного життя. Ми сприймаємо його як результат соціальної та регулятор міжособистісних стосунків [5].

Ставлення учнів до авторитетного вчителя завжди позитивне. Воно емоційно забарвлене та насичене. І чим вищий авторитет у вчителя, тим важливіші предмети для дітей, які він викладає. І тому справедливіші його вимоги, тим значущіші його слова та вчинки. «Слово, сказане улюбленим учителем, розуміється зовсім інакше, ніж слово, сказане тим, кого діти зневажають» [2]. Діти добровільно йдуть за своїми шановними вчителями. По іншому виховні відносини встановлюються на основі форми і зовнішніх вимог, а це втрачає позитивне виховне значення і породжує негативні наслідки. Звернення учня до вчителя за порадою є визнанням авторитету вчителя. Саме тоді коли він стикається з труднощами, не може знайти вихід і потребує допомоги дорослих [1].

Антон Макаренко. в своїх працях розмежовував істинний та хибний авторитет. Істинний авторитет, на їх думку, – це таке ставлення до вчителя, яке спонукає учнів бути молодшими товаришами для нього. До завоювання хибного авторитету призводить небажання вчителя працювати над собою, дещо завищена самооцінка власних можливостей. При утвердженні дутого, фальшивого авторитету, людині приписують більше заслуг, ніж вона має насправді. Хибний авторитет створюється і підтримується хитрою людиною, яка вміє користуватися знаннями та здібностями інших людей. Але з часом це розкривається і цей помилковий авторитет руйнується. Хибний авторитет базується на прагненні вчителя добиватись покірності від учнів. Такий авторитет виховує в учнів негативні якості: ворожість, брехливість, цинізм, тривожність, безсердечність, пристосованість, може викликати комплекси неповноцінності. Іноді помилковий авторитет особистості створюється і підтримується іншими, у власних корисливих цілях [5].

Саме авторитетний вчитель має можливість ефективно впливати на поведінку учнів. Тому що авторитетного педагога більше поважають, йому довіряють, саме до нього звертаються за допомогою, і його намагаються наслідувати.

Висновки. Отже, успішність діяльності вчителя фізичної культури залежить від ставлення до нього учнів та колег. А саме ставлення вимірюється його авторитетністю, то він має піклуватись про свій авторитет. Авторитет можливий лише при високому професійному рівні та

внутрішній культурі педагога. А також наявності у нього особистісних позицій, любові до дітей, педагогічного такту та неформального підходу до виконання своїх обов'язків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Каплінський В., Асаулюк О. Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури: Навчальний посібник. Вінниця: ПП «ГД «Сдельвейс і К», 2014. 294с.: іл.
2. Курлянд З. Н. Формування професійної усталеності викладача вищої школи (Проблеми розвитку педагогіки вищої школи в ХХІ столітті: теорія і практика). Одеса : 2002. С. 17-24.
3. Підласий І. П. Виховання замовляли? / Х.: Основа, 2012. 112с.
4. Професійно важливі якості вчителя фізичної культури. Режим доступу: https://studopedia.su/8_50722_profesiyno-vazhliiviyakosti-vchitelya-fizichnoi-kulturi.html
5. Психологічні основи професійної майстерності вчителя фізичної культури. Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-10562-2.html>

Науковий керівник кандидатка наук з фізичного виховання та спорту, доцентка Степанюк С.І.